

Пропозиції
Міністерства соціальної політики України
до проекту Закону України „Про загальнообов’язкове
накопичувальне пенсійне забезпечення” (реєстр. номер 2683 від 27.12.2019),
внесеного до Верховної Ради України народними депутатами України
Третяковою Г.М., Струневичем В.О. та іншими
(перше читання)

1. Законопроект підтримується за умови доопрацювання.
2. Метою законопроекту є створення та запровадження надійної, дешевої, простої та зрозумілої для її учасників системи загальнообов’язкового накопичувального пенсійного забезпечення (другого рівня системи пенсійного забезпечення).

Законопроектом передбачається обов’язкова участь у системі для всіх категорій працівників, крім деяких категорій осіб, які не здійснюють трудової діяльності. Розмір внеску пропонується встановити для роботодавців 2 %, для працівників 1 %. За бажанням працівника розмір внеску може бути збільшений, у такому разі роботодавець зобов’язаний також збільшити внесок. Пропонується створення додаткових централізованих інституційних елементів системи, як державних інституцій за рахунок коштів державного бюджету (Пенсійне казначейство), так і недержавних (Центральний адміністратор). Враховуючи час, необхідний для створення вищезгаданих інституцій, дата сплати внесків визначена з 1 січня 2023 року (через два роки після набрання чинності законом). При досягненні пенсійного віку передбачаються наступні види виплат: довічна пенсія, програмні, прискорені виплати та в окремих випадках одноразова виплата.

Виключення з переліку учасників системи уразливих категорії осіб сприятиме зростанню розшарування за статками в суспільстві та зростанню гендерної нерівності в доходах у пенсійному віці. Пропонуємо включити до переліку учасників другого рівня системи пенсійного забезпечення уразливі категорії осіб, якщо вони отримують грошове забезпечення (доходи) відповідно до законодавства. Також надати можливість особам віком старше 50 років відмовитись від участі у системі.

Разом з тим запропонований механізм підвищення розміру внеску може сприяти дискримінаційному ставленню до окремих працівників, які виявлять бажання сплачувати більші внески, зі сторони роботодавців. Підтримуючи ініціативу, що внески мають сплачувати як роботодавці, так і працівники в перший рік у розмірі 3 % (2 + 1), пропонуємо чітко визначити поступове пропорційне збільшення загального відсотка до 6 – 12 відсотків.

Світовий досвід показує, що ключова відмінність між другим (обов’язковим) та третім (добровільним) рівнями полягає в обов’язковості сплати внесків до накопичувальної системи пенсійного забезпечення, при цьому

інституційні компоненти системи, принципи їх діяльності та державного нагляду одні й ті ж (Директива (ЄС) №2016/2341). Запропонована модель не забезпечує комплексного підходу до функціонування накопичувальної системи пенсійного забезпечення та нагляду за діяльністю її суб'єктів. Крім того такий підхід не створює додаткових стимулів до добровільних пенсійних накопичень, несе корупційні ризики, створює штучну монополізацію тощо.

Вважаємо за доцільне використовувати наявні державні (Державна податкова служба України, Пенсійний фонд України, Казначейство) та приватні інституції (недержавні пенсійні фонди та компанії, що здійснюють їх операційну діяльність – компанії з управління активами, адміністратори, зберігачі та страховики життя тощо) для запуску другого рівня пенсійної системи та утриматись від створення додаткових інституцій за рахунок бюджетних коштів. Така побудова системи мінімізує ризики корупції та сприятиме розвитку добровільного пенсійного накопичення, що є однією з цілей пенсійного реформування.

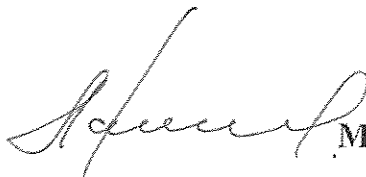
Разом з тим за умови використання наявної інфраструктури недержавного пенсійного забезпечення без створення додаткових інституцій за рахунок бюджетних коштів початком сплати внесків до другого рівня системи пенсійного забезпечення може бути 2021 рік.

Питання пенсійних виплат мають бути уніфіковані в системі ненакопичувального пенсійного забезпечення, яка включає другий і третій рівень системи пенсійного забезпечення та зрозумілими для учасника системи.

Ряд питань, які є важливими, не знайшли свого відображення в законопроекті, зокрема, інвестування у цільові облігації внутрішньої державної позики, спрямовані на розвиток секторів економіки, комплексний прозорий, дієвий нагляд, включаючи удосконалення діючих механізмів збереження пенсійних активів та виконання зобов'язань перед недержавними пенсійними фондами тощо. Крім того законопроект містить багато нових термінів, сутність яких уже визначає діюче законодавство, та деякі суттєві неточності, що ускладнює його сприйняття суб'єктами накопичувальної системи пенсійного забезпечення.

З огляду на вищезазначене додатково надаємо пропозиції до тексту законопроекту в додатку.

Міністр

 М. Лазєбна

01 06 2020